

Kulatý stůl:

Jak rozvíjet města ve spolupráci s městskými architekty

Časopis ASB ve spolupráci s Českou komorou architektů uspořádal 11. srpna kulatý stůl na téma: Jak rozvíjet města a zkvalitňovat výstavbu v koordinaci s městskými architekty. O své zkušenosti se podělili starostové měst a zastupci architektonické obce.

Setkání proběhlo pod záštitou předsedy ČKA, Ing. arch. Jana Kasla. Odborným garantem kulatého stolu byl Ing. arch. Petr Lešek. Pozvání dále přijali architekti Stašek Žerava (MA ve Šlapanicích), Miroslav Vodák (CBArchitektura), Jan Mach (MA v České Kamenici), Ivan Gogolák (OA v obci Středokluky) a David Mateáško (MA v Kolíně). Za samosprávu se zúčastnili Mgr. Ondřej Lochman, Ph.D. (starosta Mnichova Hradiště), Jan Papajanovský (starosta České Kamenice) a Ing. Jaroslav Paznocht (starosta obce Středokluky).

Názory účastníků kulatého stolu jsou dostupné on-line na adrese: <https://www.asb-portal.cz/architektura/urbanismus/kulaty-stul-mestsky-architekt>

[ASB-PORTAL.CZ, 1. 10. 2020]

Adam Kotrbatý

Hrozí, že se přestane stavět Rozhovor s Ondřejem Boháčem, ředitelem pražského Institutu plánování a rozvoje (IPR)

Byrokracie, která v Česku prodlužuje i stavební řízení, brzdí rozvoj země a podílí se mimo jiné na prodražování nemovitostí. To dopadá i na běžné lidi, kteří v konečném důsledku jezdí po nekvalitních silnicích místo nových dálnic, a v posledních letech hůře shánějí dostupné bydlení. Vládní návrh stavebního zákona, který by to měl změnit, aktuálně projednává sněmovna. Ne všichni v něm ale vidí pomoc. Například podle velkých měst dostatečně nepočítá

s jejich potřebami a neřeší územní plánování. To v konečném důsledku může dobu od záměru k realizaci staveb ještě prodloužit. A to přesto, že Ministerstvo pro místní rozvoj slibuje, že i nejkomplicovanější řízení skončí nejpozději do roku od podání žádosti.

„Já jsem pesimista. Podle mě hrozí, že se přestane stavět. Ministerstvo pro místní rozvoj sice operuje s krátkými lhůtami, ve skutečnosti ale jen všechny problémy přesunulo do jiné části přípravy stavby. Z územního plánování vytváří nepřekonatelný gordický uzel. Stát mluví o lhůtě 60 dní při udílení stavebního povolení, ale pro to je klíčová dohoda v území neboli změna územního plánu, kterou je schopné udělat jen to město. Stát nemá šanci dohodu uzavřít, protože je od problému fyzicky i mentálně vzdálený. Takže ve skutečnosti vám slibovaná krátká lhůta na vyřízení nikdy nezačne běžet, protože se na projektu vůbec nedohodnete,“ varuje ředitel pražského Institutu plánování a rozvoje (IPR) Ondřej Boháč. Ten byl začátkem prosince jedním z účastníků fóra Hospodářských novin HN Reality Investments Forum 2020.

Stát ignoruje potenciál měst

Územní plánování nyní formálně spadá pod stát. V přenesené působnosti jej ale za něj vykonávají obce. Ty také musejí každou změnu platného plánu schválit. Už současná pravidla způsobují průtahy, protože v praxi dochází ke sporům mezi zájmy státu a obcí. Stává se tak, že územní plány kvůli zdlouhavé přípravě do velké míry zastarávají dříve, než vstoupí v platnost. *„Pravidla jsou nyní nastavena tak komplikovaně, že jim málokdo rozumí. Když jsme tady měli lidi z UNESCO a vysvětlovali jsme jim, co znamená přenesená působnost státní správy, tak to ani po dvou hodinách nebyli schopni pochopit,“* konstatuje náměstek pražského primátora zodpovědný za územní rozvoj Petr Hlaváček.

Nový stavební zákon to nemění, což vadí nejen Praze, ale i dalším velkým městům. Ke kritice se přidaly napří-

klad Brno, Ostrava nebo Liberec. Města namítají, že místo aby jim zákon dával větší pravomoce, v některých věcech proces naopak centralizuje. Podle původního záměru ministerstva měla platit jednotná pravidla pro výstavbu v celé republice. Výjimky by řešily speciální vyhlášky. Praha by tak přišla o možnost vydávat vlastní stavební předpisy, což by podle Boháče zkomplikovalo stavbu velkých projektů typu nových čtvrtí po vzoru populárních pražských Vinohrad nebo Dejvic.

„Je to stejné, jako kdyby Ministerstvo životního prostředí stanovilo jednotná pravidla pro všechny národní parky – sází se tu jen lípy, okopává se v pondělí a v pátek, cesty musejí být dva metry široké a podobně. To by si všichni ťukali na čelo, protože každý park potřebuje jiný přístup,“ říká Boháč. Dodává, že stát neumí využít ekonomického potenciálu měst, která jsou motorem ekonomiky. *„Rozhodování měst je těžkopádné a velmi bychom s tím chtěli něco udělat. Hrozně nás mrzí, že to stát ignoruje. Stát by si měl města hýčkat, ale místo toho jsme v pozici kverulanta.“*

Podle Boháče by bylo optimální, aby města získala autonomii v územním plánování. O stavbách nových čtvrtí nebo parků by mělo rozhodovat město. Státu by nechal na starosti velké strategické stavby jako vysokorychlostní tratě, městský okruh nebo dálnice.

Ministerstvo ustoupilo, Praha vyčkává

Ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová nakonec od původního požadavku na sjednocení stavebních předpisů ustoupila. Když se k nespokojené Praze začala přidávat i další zmíněná města, souhlasila, že výjimky v zákoně ponechá. Nově by kromě Prahy mohly své stavební předpisy vydávat i Brno a Ostrava.

Ministerstvo dosud argumentovalo, že jednotná pravidla budou pro investory přehlednější, čímž pomohou ke zjednodušení přípravy staveb. Podle Boháče je však důležitá spíše kvalita a stabi-

lita pravidel. Investoři by stejně museli zkoumat odlišnosti, jelikož pro fungování pravidel by bylo nezbytné, aby si města vyjednala výjimky, stejně jako je tomu dnes.

Ministryně Dostálová chce nyní hledat cestu k posílení role obcí v územním plánování. Výměnou za to by mělo v kompetenci státu zůstat samotné povolování staveb neboli čistě technické řízení, kvůli němuž vzniká nový centrální stavební úřad.

Právě spor o stavební úřady se táhne celou debatou o stavebním zákoně. Dostálová původně chtěla sloučit všech současných 12 typů obecných, speciálních a jiných stavebních úřadů pod jediný centrální. To se nelíbilo třeba Svazu měst a obcí. Vláda proto nakonec schválila, že obcím úřady ponechá. Toto rozhodnutí ale zase kritizovala část opozice, odborná veřejnost i Legislativní rada vlády. Nyní Dostálová připouští, že je připravena realizovat původní myšlenku jednoho centrálního stavebního úřadu. Změnu chce předložit v připravovaném komplexním pozměňovacím návrhu.

Řešení, jak vyvážit zájmy státu s požadavky měst, má najít pracovní skupina Územní plánování 2030. Změny by měly začít platit právě od uvedeného roku. Boháč tvrdí, že pokud by se podařilo převést tvorbu územních plánů čistě pod obce, neměla by pak Praha problém s tím, aby stavební řízení probíhalo centrálně na úrovni státu.

Rok 2030, v němž by se obce měly dočkat větší samostatnosti, je ale podle Boháče příliš vzdálený. Samotný stavební zákon má začít platit už příští rok a jeho účinnost bude nabíhat postupně do roku 2023. Stejně tak šéf IPR čeká i na to, jak dopadne slib ohledně zmíněných stavebních předpisů. Tvrdí, že ministerstvo už dříve slíbilo, že do stavebního zákona začlení návrhy hlavního města, a nakonec se tak nestalo. „Proto je logické, že jsme nyní opatrní. Slibů a ústních deklarácí jsme ze strany ministerstva zažili už hodně. A musíme si uvědomit, že zatím nic není na papíře. Až to tam bude a bude o tom jednat sněmovna, tak tomu věřit budeme,“ prohlašuje Boháč.

Praha se domnívá, že městy požadované změny vážnou na postoji části úředníků z Ministerstva pro místní rozvoj, kteří upřednostňují silnou roli státu a chtějí, aby se pravidla v tomto ohledu příliš neměnili. Hlaváček tvrdí, že nezohledňují zkvalitňování komunální politiky a jejich přesvědčení stále vychází z porevoluční doby, kdy byly samosprávy ve špatném stavu.

Nástroj k plnění slibů

Tradice větší autonomie obcí je k vidění například v Německu nebo Rakousku. Berlín či Vídeň rozhodují o zmíněné výstavbě čtvrtí nebo parků samostatně, nikoli pouze v přenesené působnosti centrální vlády. Právě německá a rakouská města dává Boháč za ideální, ale v současnosti zřejmě nedostižný příklad. Vedení měst podle něj nejlépe ví o jejich problémech a zároveň má představu, jakým směrem by se měla rozvíjet. „*Když je město v tomto procesu pouhým divákem, nemůže to dopadnout dobře. My státu říkáme, že nemáme ambici mít pod kontrolou celé povolování stejně jako v Německu nebo v Rakousku. Sice by to pomohlo, ale rozumíme, že by to byla až moc velká revoluce. Ale chceme mít alespoň možnost jej modernizovat,*“ říká Boháč.

Stavební zákon čelí kritice zájmových organizací i části odborné veřejnosti, že příliš nahrává developerům a naopak dostatečně nechrání životní prostředí nebo kulturní památky. To ministerstvo odmítá. Náměstkyně ministryně pro místní rozvoj Marcela Pavlová je přesvědčená, že zákon představuje vyvážený kompromis mezi zájmy investorů i veřejnosti.

Boháč tvrdí, že větší veřejné kontrole nad stavebními projekty by pomohlo i zmíněné posílení role měst. Obce jsou podle něj schopny dohlédnout na kvalitu územního rozvoje lépe než státní úředníci. „*Komunální politik je volený podle toho, co podporuje a co ne. To je zastoupení veřejnosti, jaké má v demokracii mít. Ale komunální politik musí mít nástroj, jak slib veřejnosti naplnit, aniž by musel například běhat k soudu. Samozřejmě u témat, která se týkají té konkrétní obce, nikoli třeba dálnice. A když to se povede, zastoupení ve-*

řejnosti bude adekvátní a zákon bude fungovat,“ dodává Boháč.

[Hospodářské noviny, 9. 12. 2020]

Čerstvá data o Brně. KAM připravila podrobnou analýzu města

Zajímá vás průměrný věk obyvatel Brna? Kolik lidí bydlí na sídlištích a jaké jsou nejčastější typy zástavby? Jak se za poslední roky vyvíjely ceny bytů a pozemků? Jak velké jsou kapacity nemocnic? Tato a další data o Brně za uplynulé čtyři roky najdete v aktualizaci územně analytických podkladů, kterou zpracoval tým Kanceláře architekta města Brna (KAM). Jedná se o obsáhlý souhrn dat, který slouží jako zdroj informací pro přípravu územního plánu, územních studií nebo třeba k rozhodování o stavebních záměrech. Koncem loňského roku dokument projednala Rada města Brna. Od ledna je dostupný na webových stránkách města.

„*Aktualizaci územně analytických podkladů poprvé zpracovala naše kancelář. Data jsou totiž úzce provázaná s přípravou nového územního plánu, jehož návrh teď po loňském projednávání a připomínkování dokončujeme. Podklady jsou v podstatě výstupem průběžného monitoringu města, ukazují, kde má město své limity a na co by se Brno mělo přednostně zaměřit. Pomáhají tak kvalitněji rozhodovat o dalším rozvoji města,*“ řekl ředitel KAM Michal Sedláček.

Územně analytické podklady shromažďují ucelené údaje, které jsou pro Brno k dispozici. Skládají se z map, grafů a doprovodných textů popisujících stav

a vývoj různých tematických oblastí – od krajiny a životního prostředí, způsobu využití a fungování města, skladby a chování jeho obyvatel, až po dopravní a technickou infrastrukturu. Dokument se zabývá také ekonomickými podmínkami, občanskou vybaveností, dostupností obchodů, služeb a pracovních příležitostí. V neposlední řadě analyzuje také hodnoty a potenciál dalšího rozvoje města.

„Nově jsme témata rozšířili, přidali jsme data o urbanistických strukturách, veřejných prostranstvích nebo výškovém uspořádání zástavby ve městě. Rozšířili jsme také sociodemografická a socioekonomická data, sledovali jsme například, jaký přírůstek obyvatel můžeme v budoucnu v Brně očekávat a jak se proměňuje podnikatelská infrastruktura města,“ upřesnil sociální geograf KAM Jiří Malý.

Na rozdíl od předchozích let jsou data nově zpracovávána v systému GIS, který je vhodný pro správu a analýzu dat, a do budoucna umožní jejich interaktivní zobrazení. Je to zároveň stejný systém, v jakém se připravuje návrh nového územního plánu. *„Snažíme se data co nejvíce otevřít veřejnosti. Do budoucna se plánuje převést část analytických podkladů do webových mapových aplikací, které umožní jejich dynamické prohlížení. Už nyní lidé najdou na webu kambrno.cz první interaktivní mapy s výsledky našich průzkumů,“* doplnil Malý.

Poslední úplná aktualizace Územně analytických podkladů města Brna proběhla v roce 2016, další bude třeba pořídit do konce roku 2024.

Územně analytické podklady jsou k dispozici na webu brno.cz.

<https://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-1-namestka-primatoroky/odbor-uzemniho-planovani-a-rozvoje/dokumenty/upp/uzemne-analyticke-podklady-2020/>

[KAM, 12. 1. 2021]

Úspěch architektů Kuba & Pilař architekti a M2AU v mezinárodní soutěži

Druhé místo v konkurenci dalších 139 návrhů z celého světa společně získalo brněnské studio Kuba & Pilař architekti a M2AU v mezinárodní architektonické soutěži Residence Vysočany. Architekti studia navrhli bytový dům do Vysočan v Praze. Cílem soutěže bylo doplnit stávající blok bytovým domem, který bude ctít charakter čtvrti i celého města. Pražská Residence Vysočany vychází z tradičního městského bloku z 19. století. Projekt brněnského studia zachoval nejdůležitější aspekty pro obyvatele, tedy klidný dvůr s intenzivní zelení a jasné vymezení uličního prostoru. Zároveň návrh Kuba & Pilař architekti a M2AU přináší nové kvality – maximum náročných bytů s atraktivními výhledy, příjemné proslunění všech obytných místností a promyšlenou práci s venkovním prostorem. Každý byt má přístup na zahradu, balkon, terasu nebo lodžii. *„Hlavní devizou našeho návrhu je princip hmotového řešení – kombinace nízkých hmot nároží se zelení na střechách a vysokých objemů uprostřed uličních front. Tím dosahujeme neotřelého vzhledu domu a současně prosvětlení zahrady ve vnitrobloku,“* charakterizuje návrh Ladislav Kuba. *„Samotná fasáda cíleně vytváří dva zcela odlišné charakter,“* říká jeden z autorů Daniel Struhařík. *„Z ulice určuje tvář domu lesklý keramický obklad v pravidelné mřížce. Naopak vnitroblok rozjasňuje světlá omítka s terasami a lodžiami v dřevěném obložení. Vnitroblok chápeme jako intimní část celé stavby, která slouží primárně obyvatelům – a naším cílem bylo vytvořit místo, kde bude příjemně a bezpečně.“* *„Residence se může pomyslně nadechnout a otevřít,“* doplňuje další z autorů Linda Boušková a dodává: *„Odlehčením hmoty v nároží jsou byty prosluněny a poskytují kvalitní výhled do zeleného vnitrobloku a do okolí.“* Návrh počítá také s prostorem pro kavárny, obchody nebo coworking. Dům vytváří živý blok, který plně odpovídá významu a potenciálu lokality.

[StavbaWEB, 30. 11. 2020]

Praha vypracuje analýzu pražských průmyslových areálů

Malešicko-hostivařská oblast, kde se nachází velká část technického zázemí hlavního města, je se svými 650 ha největší průmyslovou lokalitou v Praze. V současnosti se v souvislosti s lokalitou hovoří o několika bytových projektech, které nejsou vzájemně koordinovány, a jejichž vznik by mohl současné průmyslové provozy do budoucna nevhodně limitovat. Rada hlavního města proto zadala Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy (IPR) vypracování celkové analýzy potřeby průmyslových oblastí v Praze, která bude aplikována v detailu na modelovém příkladu Malešic. Malešicko-hostivařská průmyslová oblast je jedinečná nejen svým rozsahem, ale i umístěním a výbornou dopravní dostupností. Nachází se zde konečná stanice linky metra A, ústřední dílny a administrativní objekty Dopravního podniku hl. m. Prahy, železniční uzel využívaný Českou poštou či depo společnosti PPL. Najdeme zde rovněž spalovnu, teplárnu, chladírny, skladovací a výrobní haly, betonárnu či ústřední depozitář Národní knihovny. Právě díky průmyslovému charakteru území, který je znatelný i z typu zástavby a veřejných prostranství, se jedná o prozatím sourodou část města, jež v současnosti čelí tlaku na proměnu a vznik bytové výstavby. *„V současné době se objevují tendence přestavět tuto oblast na bytovou čtvrť, která by výrazně omezila možnosti jejího flexibilního využití. Tento problém se však netýká jen Malešic, ale mnohých dalších pražských průmyslových oblastí. V Praze totiž dosud neexistuje žádná analýza či strategie, která by myslela na budoucnost těchto produkčních ploch. Proto jsme se rozhodli vytvořit pro tyto oblasti jasná pravidla,“* říká Petr Hlaváček, 1. náměstek primátora pro územní rozvoj. IPR proto vypracuje analýzu produkčních ploch v Praze, která bude mít za cíl vysledovat jejich úbytek či nárůst v posledním desetiletí a stanoví jejich potřeby a využití do budoucna. Důležitou součástí analýzy bude i zmapování nároků na tyto oblasti z pohledu moderních technologií a jejich dopadu na prostředí, ja-

kými jsou hluk či znečištění. Cílem analýzy je také zhodnotit, zda jsou lokality vhodné pro vytvoření smíšených průmyslově-obytných čtvrtí. Platný územní plán Prahy totiž umožňuje v některých částech průmyslové oblasti smíšenou výstavbu, a tím i výstavbu bytovou. Návrh nového Metropolitního plánu prozatím počítá se zachováním průmyslového využití celé lokality. Spolu s touto analýzou vypracuje IPR konkrétní studii malešické průmyslové oblasti, která bude sloužit jako modelový příklad a prověření celkové analýzy. „Z našich dat víme, že ve čtrnácti vybraných výrobních areálech na území celé Prahy je asi 2 000 provozoven zaměstnávajících přes 50 tisíc lidí. Tyto areály jsou v současnosti nositeli průmyslové a technologické tradice Prahy a působí v nich řada inovačních podniků. Detailně prověřit fungování těchto oblastí proto považujeme za velmi důležité,“ komentuje nový úkol pro IPR jeho ředitel Ondřej Boháč.

[StavbaWEB, 12. 1. 2021]

Jakub Wiesner z UMPRUM vítězem 21. ročníku Přehlídky diplomových prací

Celá škála projektů od krajinářských po urbanisticko-architektonické, od novostaveb až po revitalizace a rekonstrukce v historickém prostředí – takovou pestrost přinesla diplomová díla finalistů 21. ročníku Přehlídky diplomových prací. Tu každoročně pořádá Česká komora architektů se záměrem porovnávat úroveň kvality studia na vysokých školách architektury a příbuzných oborů. V letošním ročníku se o ocenění ucházelo 131 diplomantů. Vítězem se stal Jakub Wiesner s urbanisticko-architektonickou prací Praha 10 – Trash obhájenou na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze pod vedením Ivana Kroupy.

Práce hodnotila odborná porota v čele s předsedkyní Monikou Mítášovou. Dalšími členy byli architekti Tomáš Jiránek a Alena Mičková, historik architektury a teoretik Benjamin Fagner a publicista Petr Volf. Porotci posuzovali především architektonickou

kvalitu předložených prací. Shodli se na zájmu ocenit návrhy, které jsou „inspirujícím autorským řešením zadání v oboru, a přitom jim je vlastní také jistý kulturně-spoolečenský a občanský přesah, a tedy i účinek v době, kdy se ještě výrazněji projevuje potřeba vzájemné občanské i profesní otevřenosti, kritičnosti a solidarity a zpytování horizontů profese.“ Do nejužšího výběru pak porota vybrala ty, které mají „potenciál kultivovat naše nazírání na současný svět i krajinou, urbanistickou a architektonickou tvorbu, stejně jako na samotnou profesi architekta.“

První cenu získal absolvent Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze **Jakub Wiesner** za projekt **Praha 10 – Trash**. Pod vedením Ivana Kroupy navrhnul urbanistické řešení lokality v Praze 10, původně periferního území, které se dostává do popředí zájmu developerů. Práce je polemikou s aktuální vizí zastavění území blokovou zástavbou. Porotu projekt zaujal „systematičností a názorově uceleným přístupem, cíleně narušuje v současném urbanismu převládající přístupy a projekční dogmata dnes spíš jen komerčně motivované urbanizace periferních a rozvojových území města.“ Místo toho „upozorňuje na význam různorodosti, vychází z jejich jedinečnosti.“ Otevírá otázky nad tím, že „město může být urbanizováno zcela podle jiných metod, ve kterých se projevuje vnímání života a městské krajiny, lidské měřítko a jistá forma poetismu.“ Projekt podle poroty ukazuje, jak zachránit zdánlivě nepříliš hodnotné území pražské periferie před tradičním developerským zastavěním. Nejde přitom jenom o „ztvárněnou vizi, která objevně zachycuje genia loci a dostává se k jeho podstatě, ale především o způsob a detailní návod, podle něhož lze postupovat. Místo dostává šanci, kterou by byla škoda nevyužít.“

Druhou cenou byla oceněna **Julie Kopecká** za práci **Nádraží v Peci pod Sněžkou** zpracovanou pod vedením Tomáše Hradečného na Fakultě architektury ČVUT v Praze. Podle poroty jde o „ukázkou možné typologie železničních zastávek v návaznosti na citlivé krajinářské řešení.“ Porotci přitom vyzdvihli, že je to „velkorysý krajinářské dílo, nikoliv jen stavba dopravní

infrastruktury.“ Ocenili citlivé zapojení do struktury místa, „přesvědčivé minimalistické, a přitom dynamické pojetí samotného objektu, které rozšiřuje dosavadní typologii železničních stanic.“

Třetí pozici udělila porota absolventce Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity v Brně **Veronice Chalupové** za projekt **Možnosti krajinářského řešení velkého vodního díla Vlachovice**. Pod vedením Aleny Salašové řešila vliv plánovaného vodního díla Vlachovice na krajinu a navrhla komplexní vodní režim s celou řadou opatření v krajině. Porotu oslovila „důsledná poctivá práce ve vazbě na krajinu a obyvatele vedená směrem ke zlepšení možného dopadu realizace inženýrského vodního díla,“ a rovněž fakt, že pracuje „nejenom s bezprostředním okolím, ale také s širšími souvislostmi. Do hry vnáší estetické kvality, které se jinak u obdobných projektů opomíjí.“

Porota udělila také dvě **čestná uznání**. První **Blance Štuříkové**, absolventce Fakulty architektury VUT v Brně, za práci **Projektivní prostor: Hřbitov bez hrobů** vedenou Janem Kristkem a Jaroslavem Sedlákem. Porotu zaujala tato konceptuální práce pro svoji odvahu, představuje vizi hřbitova budoucnosti. „Dotýká se citlivého tématu kulturních tradic, což vznáší mnoho zneklidňujících otázek. Je však cenným vkladem do další diskuse,“ shodli se porotci. Čestné uznání si odnáší také **Vojtěch Rudorfer** z Fakulty architektury ČVUT v Praze, který navrhnul pod vedením Mirko Bauma a Vojtěcha Hyblera hangár pro vzducholoď v arktickém prostředí. Diplomní projekt **NY-ÁLESUND Hangár pro výzkumnou vzducholoď s vědeckotechnickým zařízením** podle poroty „osciluje na hraně konstrukční propracovanosti a architektonického řešení.“ Porotci ocenili „precizní podání stavebního systému včetně spousty výpočtů, stejně jako provedení detailů.“ Projekt se podle nich vyznačuje „perfekcionalismem, jaký není na vysokých školách obvyklý.“

Zvláštní cenou Českých center ohodnotila porota **Tomáše Raina** z Fakulty architektury ČVUT v Praze. Jeho diplomová práce **Konverze areálu Branických ledáren** se věnovala pod vedením Václava Girsy návrhu galerie pro mís-

tění Slovanské epopeje v rámci víceúčelového kulturního zařízení. Podle poroty „to, co se klopotně hledá, bylo roky na očích. Stačí dobrá vůle a vzácné, leč paradoxně jaksi nechtěné obrazy, najdou v Praze konečně stálý domov.“

Zvláštní cenu Ministerstva průmyslu a obchodu získal Roman Balšán z Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze. Jeho diplomová práce **Rekonstrukce Labskozámeckého pivovaru v Litoměřicích**, kterou vedl Jan Šépka, podle porotců „přichází s inspirativním nápadem, jak zachránit výjimečnou dominantu Litoměřic.“ Citlivá konverze areálu nabízející novou funkci by se podle autorova návrhu mohla stát „významným krokem k rozvoji města i celého ústeckého regionu. Využití nejhlubšího geotermálního vrtu a dalších opatření vedoucích k energetickým úsporám by pak mohlo mít dokonce význam nadregionální.“

Zvláštní cenu společnosti Cegra obdržel **Tomáš Pevný** za práci **Vodní dílo Fláje**. Podle poroty „empaticky doplňuje betonový „chrám“, vychází z jeho faktické i vizuální síly a používá ji jako oporu nového rozvoje.“ Absolvent Fakulty architektury ČVUT v Praze z ateliéru Petr Hájka vypracoval návrh betonové hráze ve svém nitru obohacené o další, jak glosují porotci „velmi nečekanou funkci: mění se v kolumbárium a obřadní hřbitovní síň.“

Zvláštní cenou společnosti Heluz byl oceněn **Jan Urbášek** za projekt **Brno Kohoutovice, Sacrum**. Absolventa Fakulty architektury VUT v Brně z ateliéru Josefa Kiszky porota ocenila za „kompaktní ucelené řešení, které zohledňuje daný účel.“ Návrh má v sobě porotců „jednak vznešenost, jakou od sakrální stavby očekáváme, jednak schopnost komunikovat se svým urbánním okolím daným původní vesnicí i pozdějšími panelovými domy. Vzniklo přirozené centrum.“

Zvláštní cenu společnosti Zumtobel obdržel **Jakub Vašek** za práci **Rekonstrukce a dostavba filmových ateliérů v areálu Horních kasáren v Klecanech**. Absolvent Fakulty stavební ČVUT v Praze pod vedením Tomáše Šenbergera navrhl podle poroty ur-

banistické řešení „přinášející nečekané možnosti v utváření exteriéru i interiéru.“ Porotci vyzdvihli, že „promyšlenost funkcí je příslibem synergie a životaschopnosti potřebné konverze.“ Web přehlídky: <https://diplom.ky/>.

[ČKA, 13. 1. 2021]

V Brně začal průzkum historického viaduktu, má se proměnit na městskou promenádu

Zasypaný kamením pod železničním valem. S jeho odhalením město počítá v souvislosti se stavbou nové jižní čtvrti Trnitá a přesunem stávajícího hlavního nádraží. V jakém stavu se stavba nachází a zda se jí podaří zachránit, na to má nyní pomoci odpovědět hloubkové měření pomocí georadaru. Zkušební měření prvního úseku se konalo v prosinci 2020 a zorganizovala ho Kancelář architekta města Brna (KAM). Zkušební měření prvního úseku zahrnuje prvních pět oblouků, tedy zhruba padesát metrů od budovy Malé Ameriky směrem na jih. Výsledky prvního měření bude mít KAM k dispozici začátkem příštího roku. Pokud se metoda měření osvědčí, plánuje KAM změřit celou trasu viaduktu až k mostu přes Svratku.

„Desítky let se neví, zda původní viadukt pod železničním náspem existuje a v jakém je stavu. Hledali jsme proto možnosti, jak stavbu pod stávajícím kolejištěm zaměřit. Pokud se viadukt podaří zachránit, bude to výrazná stavba, která bude jednou z dominant nové jižní čtvrti Trnitá. Bude sloužit jako městská promenáda z centra až

k řece Svratce, podobně jako třeba slavná newyorská highline,“ vysvětlil ředitel KAM Michal Sedláček. Vídeňský viadukt nechala postavit během roku 1838 společnost Severní dráhy císaře Ferdinanda jako součást trati mezi Brnem a Vídní. Vlastní zděný viadukt se 72 oblouky byl jednokolejný a dlouhý celkem 637 metrů. Navazoval na něj pětiobloukový most přes Svratku, který je dodnes zachován. Z původního viaduktu se zachovalo pouze několik nevelkých úseků, protože při rozšiřování kolejiště v 90. letech 19. století byl z větší části zasypan a je skryt v mohutném náspu. Patnáct cihelných oblouků je zachováno pod kolejemi a přístupno z budovy skladiště Malá Amerika, další jsou viditelné v ulici Nové Sady.

[StavbaWEB, 2. 12. 2020]

Finální verze územní studie nové čtvrti Bubny-Zátory

Budoucí městská čtvrť Bubny-Zátory má finální podobu. Územní studie, ke které se občané vyjadřovali loni v létě, je aktualizována dle připomínek. Mezi nejzásadnější změny ve studii oproti předchozímu návrhu patří snížení výškové hladiny v některých částech čtvrti, větší důraz na zeleň a obecně větší respekt k památkám. Souběžně s pořízením územní studie probíhá i změna územního plánu, která byla schválena v říjnu 2020. Veřejné projednání návrhu změny územního plánu se odehraje zhruba za rok. Ovšem již nyní mají vlastníci možnost projektovat podle finální verze studie.

Vizualizace viaduktu z územní studie „Budoucnost centra města Brna ve variantě přestavby ŽUB Řeka“, Sdružení Koleček – Jura, architekti Lausanne – Brno

„Díky všem aktérům, kteří se na téhle složité dohodě v území podíleli, včetně kolegů z městské části. Nová městská čtvrť nabídne bydlení pro 25 tisíc obyvatel a k tomu ještě 29 tisíc pracovních míst,“ uvedl Petr Hlaváček, 1. náměstek primátora hl. m. Prahy, a dodává: „Vše jsme navíc paralelně urychlili novou změnou územního plánu, která šetří všem skoro dva roky času, než kdybychom pokračovali podle dosavadního předpokladu, tedy podle původní změny územního plánu z roku 2008. Tu jsme proto již v říjnu definitivně ukončili.“

Praha tímto krokem i nadále pokračuje v plánech na postupnou obnovu všech zásadních brownfieldů, které jsou nyní jen jizvami města. Přeměna 110 hektarového území Bubny-Zátory se dnes výrazně posunula dopředu. Územní studie, která určuje, jak by měla nová městská čtvrť vypadat, má totiž finální podobu. Návrh studie, kterou zpracoval atelier Pelčák a partner architekti s atelierem Thomas Müller + Ivan Reimann Architekten ve spolupráci s Institutem plánování a rozvoje hl. m. Prahy (IPR), byla představena veřejnosti v létě 2019. Občané, spolky i městská část se mohli k návrhu vyjádřit a podat připomínky, což se také stalo. Autoři společně s magistrátem připomínky následně zpracovali a vytvořili finální návrh studie, podle které vznikne nová čtvrť. Podrobnost územní studie je vypracována do detailu, který odpovídá regulačnímu plánu. „Holešovice a Letná se propojí, jak to je již sto let plánováno. Čeká nás ještě dlouhá práce, aby vznikla část města, která splní očekávání jak stávajících, tak budoucích obyvatel Prahy 7. Děkuji všem sousedům z naší městské části, kteří se na výsledku podíleli připomínkami a komentáři,“ říká starosta Prahy 7 Jan Čížinský. Finální podoba studie navazuje na nově schválenou změnu

územního plánu. Díky dobré spolupráci a koordinaci všech zainteresovaných bylo možné změnu územního plánu schválit souběžně s dokončením finální podoby studie. Nedošlo tedy k žádnému zbytečnému zdržení kvůli administrativě. „Plníme, co jsme slíbili Pražanům. Odemykáme brownfieldy pro výstavbu. Zvláště v dnešní těžké době je podpora rozvoje a ekonomiky právě skrze takovéto dohody v území a skrze maximální urychlování těchto povolovacích procesů zcela klíčová,“ dodává Jiří Pospíšil, předseda Top 09 a STAN – Spojené síly pro Prahu.

Hlavní změny v územní studii, které se upravily na základě připomínek:

1. Změna výškové regulace věže u Výstaviště

Dochází k citlivějšímu urbanistickému řešení mezi novou čtvrtí a areálem Výstaviště u Stromovky. Nově je maximální výška věže na této straně stanovena na 12 podlaží místo původních 18 podlaží.

2. Respektování všech památek

Studie nově zachovává i objekt historické vodárny a ochraňuje budovu bývalé holešovické elektrárny s kovárnou, a to dokonce v památkově „očištěné“ původní podobě.

3. Lepší propojení Centrálního parku se Stromovkou

Nově došlo k rozšíření zeleného koridoru propojujícího Centrální park se Stromovkou až na 30 metrů.

4. Nové zelené plochy

Ve studii přibýly nové zelené plochy a obecně byl kladen větší důraz na rozšíření zeleně. Příkladem může být i nový požadavek na doplnění ploch zeleně v okolí filharmonie nebo nový parčík mezi dvěma železničními tratěmi.

5. Centrální park

Studie na Centrální park nyní nahlíží jako na specifický projekt, který bude mít svou vlastní koncepci. Podobně je na tom i projekt nového náměstí u Nádraží Holešovice, který bude mít také svůj vlastní projekt. Projekt se nyní bude dále dopracovávat a prioritně řešit.

6. Nové uspořádání bloku obchodního centra

Původní jeden blok nákupního centra je nově rozdělen na tři jednotlivé bloky. Navíc dochází i ke zmenšení

obchodní plochy dle připomínky městské části. Jednotlivé bloky nyní lépe zapadají do celkové struktury čtvrti.

7. Koordinace členění bloků podle vedení trasy metra

Navrhované budovy jsou upraveny tak, aby lépe respektovaly stavění nad trasou metra. Došlo tak k úpravě ploch veřejných prostranství a některých bloků.

8. Předpolí Hlávčova mostu

Detailní územní studie vypracovaná městem prověřila možnosti a potvrdila původní řešení. Území určené pro výstavbu Vltavské filharmonie vytvoří jednak předprostor a jednak propojí budovu Vltavské filharmonie s nábřežím. Podoba budovy Vltavské filharmonie a ztvárnění celé parcely včetně nábřeží však vzejde až z architektonické soutěže.

„Při koncepci celého území nejde na prvním místě o řešení dílčích problémů – např. dopravy, rozvoje nebo městské zeleně. Naopak je potřeba nejdříve objasnit úlohu a význam území v kontextu celého města. Z toho pak musejí být vyvozeny nové priority,“ vysvětluje důležitost územní studie jeden z autorů Petr Pelčák z atelieru Pelčák a partner architekti. Původní změna územního plánu byla letos v říjnu nahrazena novou změnou se zrychleným režimem pořizování. Ta bude proto už posledním zásadním krokem před samotnou výstavbou. Předpokládá se zároveň dopracování schválené územní studie do podoby územní studie pro rozhodování v území nebo jiné formy regulační dokumentace. Již nyní však mohou vlastníci pozemků v území plánovat výstavbu dle finální verze územní studie. Celý proces se tedy posunuje výrazně dopředu a předpokládá se, že samotná výstavba by mohla začít zhruba do čtyř let. „Těší mě, že se daří takto velký projekt posouvat dál. Věřím, že i nadále bude fungovat dobrá spolupráce s vlastníky, městem a investory a podaří se nám tak využít jeden z největších brownfieldů v Praze,“ uzavírá Ondřej Boháč, ředitel IPR.

[StavbaWEB, 17. 12. 2020]

Praha vypíše mezinárodní urbanistickou soutěž na okolí Florence

Okolí Florence a Masarykova nádraží je největším brownfieldem v samotném centru Prahy. I proto návrh na budoucí využití celého území vyvolává diskuse. Majitelé pozemků ČSAD Praha holding a Masaryk Station Development proto ve spolupráci s hl. m. Prahou, městskými částmi a Institutem plánování a rozvoje (IPR) zorganizují urbanistickou soutěž, která pomůže určit optimální podobu celého území. S jejich záměrem souhlasili pražští radní. Soutěž bude vypisána na přelomu února a března 2021.

V území, které je vymezené ze západu Masarykovým nádražím a ulicí Na Florenci a z východu areálem autobusového nádraží Praha Florenc, se nacházejí klíčové dopravní stavby národního významu. Jejich okolí pak dnes tvoří mnoho transformačních ploch, které již neslouží svému původnímu účelu. „Na toto území už bylo zpracováno několik studií a návrhů, nicméně k širší dohodě zatím nedošlo. I proto jsme se rozhodli podpořit záměr uspořádat mezinárodní urbanistickou soutěž, která určí, jak rozsáhlá zástavba zde může být a jak bude vypadat veřejný prostor,“ říká první náměstek primátora Petr Hlaváček. Soutěžní workshop navrhne uspořádání celého území a zapojí do procesu všechny zainteresované aktéry v čele s městem, městskými částmi Praha 1 a Praha 8 nebo IPR. Vyjádřit se bude moci rovněž veřejnost, a to jak návštěvou informačního kontejneru, tak online. Výsledek soutěže pak bude sloužit jako podklad pro změnu územního plánu. Do soutěžního workshopu se bude moci přihlásit každý, kdo splní

kvalifikační kritéria. Z přihlášených týmů pak porota na základě portfolií vybere pět týmů, které se zúčastní samotného workshopu. Soutěžní workshop bude vyhlášen na přelomu února a března, výsledky pak budou známy na podzim 2021. V porotě zasednou urbanisté, architekti, dopravní specialisté, nebo městští plánovači. Počítá se také se třemi zahraničními porotci. „Vítáme iniciativu uspořádat na toto území soutěžní workshop. Rádi poskytneme naše aktuální data a zkušenosti s přípravou této formy soutěže, kterou jsme využili například při plánování budoucnosti Karlova náměstí,“ říká ředitel IPR Ondřej Boháč.

Co bude s původním návrhem?

Soutěžní workshop nebude mít vliv na realizaci prvních dvou objektů podél ulice Na Florenci, které již mají vydáno územní rozhodnutí, a soutěžící je tedy budou muset ve svých návrzích respektovat. Na území kolem magistrály a autobusového nádraží Florenc se již však s urbanistickým konceptem navrženým Zaha Hadid Architects nepočítá a bude se hledat nový. Jde o jádrové území, kterému se bude soutěžní workshop nejvíce věnovat.

[StavbaWEB, 22. 12. 2020]

Architektura na červeném seznamu / normální je nebourat

Vychází nová publikace s názvem Architektura na červeném seznamu / normální je nebourat, která potěší nejen experty, ale i laiky zajímající se o architekturu. Jejními autory jsou odborníci z Ústavu teorie a dějin architektury a studenti Fakulty architektury ČVUT v Praze. Na konkrétních příkladech popisují mechanismy zániku české architektury poválečného období a vyzývají k veřejné diskusi.

Mezi nimi zmiňují dnes již neexistující obchodní dům Ještěd v Liberci, budovy Transgasu nebo mazutovou výtopnu sídliště Invalidovna. Například Transgas (řídící centrum pro mezinárodní přepravu plynu stojící vedle budovy Českého rozhlasu na pražských Vinohradech) byl zbourán i přes nesporné architektonické i konstrukční kvality a navzdory silnému odporu široké veřejnosti včetně zahraničních odborníků. Petice ani hlasité protesty a demonstrace však zbourání této razantní a konstrukčně inovativní stavby zrcadlící ve výrazném tvarosloví technooptimismus své doby nakonec nezabránilo.

Jedná se o první publikaci svého druhu, která se věnuje zanikajícím stavbám poválečné architektury napříč všemi regiony. Nejde samozřejmě o kompletní přehled zaniklého nebo ohroženého architektonického dědictví z poválečné éry. Stavby byly do knihy nominovány kombinací nabídky vhodných zadání vybraných akademickými pracovníky a doktorandy z Fakulty architektury a osobním zájmem studentů semináře Poválečná architektura. Zvolená metoda dodala obsahu knihy překvapivou rozmanitost a nabízí i celou řadu dosud přehlížených budov, které jsou však pro nastupující generaci architektů zajímavé. Nechybí ani obecné texty a seznamy zbořených, znehodnocených a ohrožených staveb, ale i zapsaných nebo dosud jen navržených kulturních památek.

„Naším záměrem není sentiment nebo pichlavý komentář ke stavu společnosti a její neschopnosti zodpovědně a s dlouhodobou perspektivou pečovat o dědictví minulosti. Raději bychom touto cestou podpořili spíše naši společnou schopnost přijmout a využívat rozmanitosti historické architektury. Soustředěnou prezentací ztrát chceme také naléhavě apelovat. Zánik stabilního přírodního i vystavěného prostředí, zavedených společenských a ekonomických jistot, odehrávající se v naší vypjaté současnosti, totiž ukazuje, že hodnot, okolo kterých denně chodíme, si často začneme vážit až v okamžiku, kdy je postrádáme a není cesty zpět. Přenesme se proto přes již nevrátelné ztráty a berme knihu zejména jako memento a poučení pro budoucnost, jako výzvu k záchraně a péči o hodno-

ty dosud existující a kriticky ohrožené.“ píše editor knihy prof. Petr Vorlík. Za nejdůležitější považuje soustavné upozorňování na architektonické kvality a mnohdy nečekanou velkorysost těchto staveb i široké možnosti jejich dalšího využití. Stejně jako byly časem oceněny dříve zavrhaný historismus, secese, funkcionalismus či architektura socialistického realismu, nastává pomalý obrat i v případě architektury z období normalizace.

Obvyklým argumentem pro odstranění staveb, které vznikly v normalizačních letech, je jejich stále přetrvávající spojování s propagandistickou hrdostí na úspěchy socialistického hospodářství. Představují produkt doby, v níž vznikla i ona „fádní panelová sídliště“ a v níž kvalita stavebnictví i společnosti „padla na úplné dno“. Nemalá část veřejnosti proto i třicet let po sametové revoluci vyžaduje vymazání těchto chyb minulosti a urychlenou náhradu něčím současnějším. S nedostatky se však často odstraní i kvalitní architektonická díla. A nevysloveny obvykle zůstávají také reálné důvody demolice – zejména pragmatické komerční vytěžování města. „Pokud bychom měli vše postavené za socialismu zbořit, znamená to, že zasypeme pražské metro? Odstraníme klíčovou dálnici z Prahy do Brna? Zboříme většinu nemocnic, škol, kulturních a sportovních budov? Jistěže ne. Je tedy třeba hledat alternativy. Svět není na jedno použití. Energie vložená do architektury by měla přetrvat déle, než dosahuje úzce omezený zájem současného, módními trendy vláčeného světa,“ vysvětluje prof. Petr Vorlík.

VORLÍK, Petr – POLÁČKOVÁ, Tereza (eds.). *Architektura na červeném seznamu / normální je nebourat*. Česká technika, ČVUT v Praze: 2020, 288 s. ISBN 978-80-01-06759-8.

[FA ČVUT 16. 12. 2020]

Nepostavená / architektura osmdesátých let

Knihy nepostavená / architektura osmdesátých let je společným dílem kolektivu autorů z Fakulty architektury ČVUT v Praze pod taktovkou editorů Petra Vorlíka a Kláry Brůhové. Představuje, jak z názvu vyplývá, nerealizované architektonické a urbanistické návrhy vytvořené v 80. letech 20. století.

Mezi představenými neuskutečněnými projekty čtenář najde vážně míněné dlouhodobé vize moderního města, odvážné technologické nebo výrazové experimenty, alternativní provokace nebo umělecké intervence do veřejného prostoru. Řada publikovaných návrhů byla svou povahou předem odsouzena k nerealizaci, mnohdy s nimi ani autoři nepočítali, což však neubírá na jejich síle. Spojovala je vůle překračovat hranice normalizační praxe, podnítit diskusi a posouvat architekturu k lidštějšímu a zodpovědnějšímu přístupu. V deseti kapitolách knihy je možné najít jak studie z prostředí projektových nebo výzkumných ústavů, které vznikly na základě oficiálního zadání, tak výsledky individuálního úsilí architektů a architektek, nebo dokonce lehce neoficiální „undergroundové“ aktivity. Nikdy nepostavené projekty tak nabízejí v mnoha ohledech dokonce výmluvnější výpověď o dané době než projekty realizované. Odhalují totiž sny o lepší budoucnosti, provokují, inspirují. „*Chceme-li lépe porozumět naší architektuře osmdesátých let, pak nesmíme přehlížet právě nerealizované vize, které ukazují snahy nově promýšlet tvorbu prostředí a nalézt větší manévrovací prostor v rámci mašinerie centrálně řízeného stavebnictví,*“ vysvětluje v úvodu kni-

hy editoři Petr Vorlík a Klára Brůhová z Ústavu teorie a dějin architektury Fakulty architektury ČVUT v Praze. Kniha sleduje dobové dění ve třech celcích. V prvních třech kapitolách mapuje reakce na doznívající modernistické ideje padesátých a šedesátých let, respektive na jejich zploštění v éře normalizace. Alternativní aktivity a návrhy tohoto druhu usilovaly o nápravu devastačních vstupů, např. technokratického pojetí dopravy nebo demolice a kontextuálních novostaveb, do městských center. V druhém bloku knihy sledují autoři úsilí o sociálně a environmentálně zodpovědnější obytné prostředí. Popisují experimentální projekty výzkumných pracovišť, jež v sedmdesátých a osmdesátých letech hledaly lidštější, městštější podoby architektonických souborů – v rovině jejich urbanistického uspořádání, umístění do krajiny nebo města, stejně jako z hlediska větší flexibility vnitřních dispozic a stavebních technologií. Poslední tři kapitoly představují vize, jež vědomě překračovaly dobové limity a hleděly do jiné, lepší budoucnosti, a to i za cenu odklonu k alternativní realitě tzv. papírové architektury. Pamflety nebo projekty „do šuplíku“ tohoto typu vznikaly často pouze pro přehlídky a výstavy, či jako soukromé fantaskní utopie jiného, svobodnějšího světa. Překvapivě široké možnosti opatrného konceptuálního uvažování o provázanosti architektury a prostředí však přineslo už v osmdesátých letech také téma ekologie a obnovitelných zdrojů energie, které se propadlo i do zcela konkrétních a vážně míněných architektonických záměrů různých měřítek. Kniha volně navazuje na publikaci „(a)typ. *Architektura osmdesátých let*“, vydanou v roce 2019, která se věnuje realizovaným projektům a vybraným fenoménům v architektuře na sklonku normalizace. Autoři připravují také knihu rozhořorů s pamětníky, která vyjde na počátku roku 2021.

VORLÍK, Petr – BRŮHOVÁ, Klára (eds.). *Nepostavená / architektura osmdesátých let*. FA ČVUT v Praze: 2020, 191 s. ISBN 978-80-01-06734-5.

[FA ČVUT, 12. 1. 2021]

**Akční plán Strategie
 regionálního rozvoje ČR 21+
 na roky 2021 a 2022
 schválen vládou**

Vláda schválila 11. ledna 2021 Akční plán, který obsahuje aktivity podporující regiony a naplní cíle Strategie regionálního rozvoje ČR 21+. Stejně jako samotná strategie stojí na principu tzv. územní dimenze, tedy efektivního využití dostupných zdrojů na řešení problémů konkrétního regionu nebo rozvíjení jeho potenciálu. Jedná se tak o řešení šitá přímo na míru.

„V příštích dvou letech Akční plán umožní zrealizovat projekty za 56 mld. Kč spolufinancované z operačních programů pro období 2014–2020 a očekáváme schválení nových projektů v rámci národních dotačních titulů převyšující hranici 8 mld. Kč,” shrnuje finanční rozměr akčního plánu ministryně Klára Dostálová. Programy EU pro období 2021–2027 prozatím ještě nejsou dopracovány, proto bude jejich přínos zpřesněn během tohoto roku. Ministryně Klára Dostálová dodává: „Očekávám, že z těchto programů se co nejdříve vypíší územně zacílené výzvy nebo výzvy, v nichž bude určité území zvýhodněno, v rádech dalších desítek miliard korun, aby byly podpořeny investice v regionech, které by jinak byly, třeba z důvodů nutných škrtnů v rozpočtu, odloženy.” Pro krajská města a jejich zázemí, která tvoří české metropole a aglomerace, to bude znamenat podporu výzkumných kapacit, rozvoj udržitelné dopravy nebo zajištění kapacit mateřských a základních škol. V regionálních centrech, zjednodušeně v bývalých okresních městech včetně jejich venkovského zázemí, je cílem mj. zajistit dostupnost poradenství podnikům, a tím jim pomoci se stabilizovat nebo rozvíjet, zefektivnit dopravní obslužnost především ve špatně dostupných lokalitách, nebo zajistit primární zdravotní péči, např. praktických lékařů nebo zubářů zejména ve venkovských oblastech. Hospo-

dářsky a sociálně ohrožená území, jako území se soustředěnou podporou státu, budou zvýhodňována v řadě dotačních titulů z národních i evropských rozpočtů. Jedná se o ta nejohroženější území vymezená na úrovni obcí s rozšířenou působností, v nichž žije 25 % obyvatel Česka. Aktivity proto míří na rozvoj firem a podnikatelských parků, aby mohly růst tamější podnikatelské subjekty, a zároveň se toto území zatraktivnilo pro nové investory, třeba i díky výhodným podmínkám pro revitalizaci brownfielddů. Akční plán neobsahuje aktivity pro strukturálně postižené kraje – Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský. Pro ně připravuje MMR aktualizaci Souhrnného akčního plánu v rámci programu RE:START. „Na tvorbě akčního plánu se podílela jednak ministerstva, jejichž prostředky budou využity, ale samozřejmě jsme úzce spolupracovali s partnery z regionů, kteří připravují a realizují projekty. Jeho podoba je tak výsledkem spolupráce, kterou vnímám jako klíčovou pro úspěšnou realizaci aktivit a naplnění našich společných cílů. Chceme pomoci silným regionům v dalším růstu a těm slabým dohánět ty vyspělé,” uzavírá Klára Dostálová.

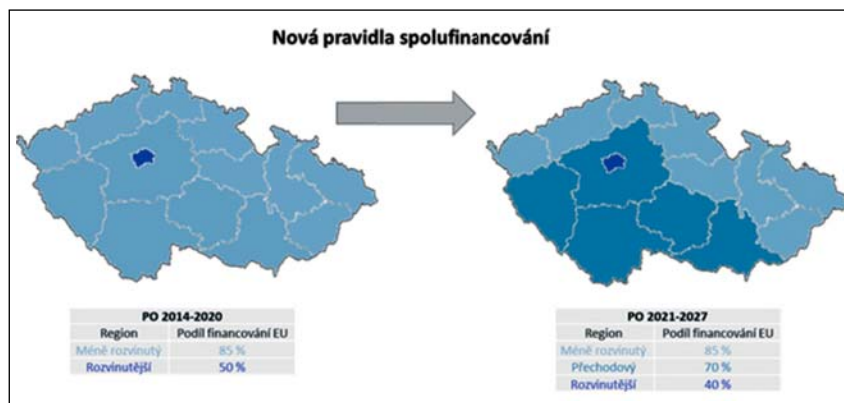
[MMR, 11. 1. 2021]

**Pravidla spolufinancování projektů
 z prostředků EU se změni**

Přechod do nového programového období 2021–2027 pro projekty financované z prostředků EU s sebou přináší nová pravidla spolufinancování. Změna souvisí se zvýšením bohatství České republiky a jednotlivých jejích regionů, protože na projektech finančních

z prostředků EU se evropské peníze podílejí vždy právě podle rozvinutosti příslušných území.

Nová evropská pravidla znamenají zvýšení nároků na národní spolufinancování projektů a přechod několika českých regionů do nové přechodové kategorie. Návrh předložený Ministerstvem financí ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj nyní míří do mezirezortního připomínkového řízení. České republice se přesto podařilo vyjednat ponechání 85% podílu evropského financování v méně rozvinutých regionech, v nové kategorii tzv. přechodových regionů pak bude podíl EU činit 70 %, a u rozvinutějších regionů byl podíl snížen z 50 na 40 %. Ministryně financí Alena Schillerová zdůrazňuje nutnost zachovat rovné podmínky pro příjemce: „S novými pravidly dochází k přesunu hned tří tuzemských regionů mezi ty, které v evropském měřítku patří mezi bohatší. Zároveň s tím pak Evropská komise vyžaduje v jejich případě vyšší podíl národního spolufinancování. Jsem proto ráda, že jsme se se zástupci samospráv dohodli, že na národní úrovni nadále nebudeme regiony s výjimkou Prahy rozdělovat na chudé a bohaté a zachováme jednotný přístup ke všem příjemcům bez ohledu na region. Chceme, aby evropské financování na národní úrovni zůstalo jednotné a přehledné, ve výsledku z toho budou těžit především příjemci evropských peněz,“ připomíná ministryně financí. „Státní rozpočet tak významně pomůže obcím i krajům, jakožto i jiným žadatelům nadále realizovat evropské projekty, a to i přes pokles příspěvku z evropských fondů pro jižní část republiky a Středočeský kraj. Budeme i tak nadále ve vel-

ké míře podporovat projekty na rekonstrukci škol, školek, našeho kulturního dědictví, ale také silnic, nemocnic či vybavení integrovaného záchranného systému. To je dobrá zpráva směrem k rozvoji všech regionů, obcí a měst v ČR,“ uvedla ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová. Návrh nových pravidel oceňuje předseda Svazu měst a obcí ČR František Lukl. „*Návrh pravidel pro nové programové období považuji ze strany státu vůči obcím a městům za velmi vstřícný a opravdu partnerský. Je to model, který představuje pevný základ pro výstavbu investičních projektů samospráv v rámci nového programového období*“, řekl František Lukl. Pro příjemce byly stanoveny minimální podíly na financování projektů, tedy příjemci budou platit z celého projektu v případě mateřských, základních a středních škol pouze 5–10 %, v případě veřejných vysokých škol, vědeckých a výzkumných institucí a příjemců vykonávajících veřejně prospěšnou činnost nebo realizujících územní dimenzi 5 %, v případě obcí, krajů a jejich příspěvkových organizací (s výjimkou škol) 15 %. V hlavním městě Praze se účast státního rozpočtu na financování projektů předpokládá pro školy, vědecké a výzkumné instituce a příjemce vykonávající veřejně prospěšnou činnost. Zatímco v končícím programovém období představoval odhad sumy vynakládané na národní spolufinancování ze státního rozpočtu 59,7 mld. Kč, nově půjde o 66,2 mld. Kč. Státní rozpočet tak vynaloží o 6,5 mld. Kč více.

[MMR, 14. 1. 2021]

Tripartita bydlení řešila koncepci, dostupné bydlení i aktuální situaci

Tripartita bydlení projednala 14. ledna stav příprav koncepce politiky bydlení, stav příprav zákona o dostupném bydlení a také aktuální situaci na trhu. „*V tuto chvíli nepřicházejí z terénu žádné signály, které by naznačovaly, že je kvůli dopadům pandemie potřeba připravit jakýkoliv legislativní zásah,*“

řekla po jednání ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová.

Tripartita bydlení složená se zástupců MMR, majitelů bytů (Asociace nájemního bydlení – ANB, Občanské sdružení majitelů domů – OSMD) a nájemníků (Sdružení nájemníků ČR) se sešla historicky podruhé. Účastníci se navzájem nejdříve informovali o vývoji aktuální situace ovlivněné pandemií koronaviru. „*Jsmo rádi, že se daří vést za účasti paní ministryně pravidelný dialog mezi nájemníky, pronajímateli a státem. Společně vyhodnocujeme dopady pandemie, vzájemně se informujeme o všech důsledcích, které reálně vnímáme. A jsme v případě jakýchkoli relevantních dopadů připraveni rychle a smysluplně zareagovat. Všem nám záleží na tom, aby pandemie neublížila nájemnímu bydlení, které je a bude v České republice vždy klíčové,*“ řekl na jednání viceprezident Asociace nájemního bydlení (ANB) a CEO Heimstaden Czech Jan Rafaj. „*Pravidelně vyhodnocujeme zpětnou vazbu od našich nájemníků a chceme být těmi prvními, kdo budou v případě nutnosti připraveni podat pomocnou ruku, případně pomohou státu k funkčním a srozumitelným opatřením*“ doplňuje Jana Rafaje další viceprezident ANB a zároveň generální ředitel společnosti CPI Byty Petr Mácha.

Doposud relativně klidnou situaci potvrdil i předseda OSMD Milan Krček. Podle Sdružení nájemníků začínají mít potíže s penězi na nájemné lidé pracující v pohostinském průmyslu. „*Paní ministryni jsem požádal o vypsání dotační výzvy na podporu bytových poraden jako v minulosti. V průběhu jarní vlny se velmi dobře osvědčily,*“ řekl předseda SON Milan Taraba, který také upozornil na trend krátkodobých smluv o nájmu bytu, které vedou při případném pokračování nájmu ke stálému zvyšování nájemného, často i násobně proti obecné inflaci. Tento trend podle něho prohlubuje nejistotu u nájemců bytů, kteří své povinnosti dlouhodobě plní a nejsou a nebyli dlužníky. Mimo situace spojené s pandemií probírala Tripartita bydlení stav příprav kon-

cepce politiky a bydlení i stav příprav zákona o dostupném bydlení. „*Jsmo rádi, že na koncepci bydlení v ČR můžeme spolupracovat. Jednou z věcí, kterou ještě pro tento materiál chceme navrhnout, je bližší rozpracování řešení bydlení pro občany postrádající kompetence k bydlení,*“ řekl ke koncepci předseda OSMD Milan Krček. Ministryně Klára Dostálová na jednání potvrdila termíny dokončení obou dokumentů. „*Koncepci chceme předložit vládě do konce března, zákon o dostupném bydlení pak v průběhu května,*“ říká ministryně Dostálová.

Zákon o dostupném bydlení je nyní ve fázi přípravy textu. V tuto chvíli jeho návrh počítá s tím, že text bude mít tři hlavy. „*Ta první by měla být vyhrazena na přesné definování pojmů, jakými jsou např. termín dostupné bydlení nebo termín sociální bydlení. Osobně to považuji za klíčové, protože doposud nemáme v Česku tyto termíny sjednocené. Přitom na ně navazují další prvky systému jako je třeba finanční podpora. Druhá hlava se bude věnovat prevenci ztráty bydlení a třetí podpoře výstavby družstevního bydlení,*“ vysvětluje náměstkyně ministryně odpovědná za Sekci bydlení a sociálního začleňování Jana Hanzlíková. Zástupci majitelů bytů se shodli na tom, že velmi důležité je zapojení sociálních pracovníků do celého systému. „*Ta zkušenost k nám přichází ze zahraničí a jasně říká, že když může například v případě sociálního bydlení někdo zkontrolovat, že děti skutečně odešly do školy, a že dospělí odešli do práce, funguje celý systém mnohem lépe,*“ vysvětluje zkušenosti ze Skandinávie viceprezident ANB Jan Rafaj. Další schůzka Tripartity bydlení by měla proběhnout nejspíše začátkem května ještě před předložením zákona o dostupném bydlení do vlády. „*Jsem moc ráda, že se členové Tripartity bydlení aktivně na tvorbě zákona podílejí a rozhodně počítáme s tím, že do vlády půjde materiál, který bude mít podporu majitelů bytů i zástupců nájemníků,*“ uzavírá ministryně Klára Dostálová.

[MMR, 18. 1. 2021]